

KUNST EN CULTUUR ZIJN VAN EN VOOR IEDEREEN

Visiedocument van de Federatie Cultuur, Cultuurformatie, FNV KIEM, Kunsten '92

Kunst en Cultuur maken slimmer, brengen welvaart en verbinden mensen met elkaar. Heel veel mensen doen daarom aan Kunst en Cultuur, alleen en samen. Kunst en Cultuur zijn meer dan kleur en smaak, ze geven vorm aan onze identiteit, ze vervullen ons met trots en vreugde en bieden troost en inzicht.

Kunst en Cultuur zijn van en voor iedereen. Daarom zijn Kunst en Cultuur een publieke zaak, daarom draagt ook de overheid bij aan de ontwikkeling en toegankelijkheid ervan.

Kunst en Cultuur maken slimmer

Muziek maken, toneel spelen, dansen en schilderen, maar ook het bezoek aan voorstellingen, concerten, films, tentoonstellingen, musea en monumenten is meer dan franje aan ons bestaan. De verhalen die we verzinnen en elkaar vertellen helpen ons om te gaan met het onverwachte, scherpen ons oordeel en leren ons moeilijke keuzes te maken in morele dilemma's. De muziek die wij samen maken en waar wij naar luisteren daagt uit tot individuele prestaties en maakt zichtbaar en hoorbaar dat we samen meer kunnen dan alleen. De monumenten waarmee we ons omringen, de muziek waar wij naar luisteren en de dans waar wij naar kijken verzoenen ons met de tegenslagen en onvolkomenheden van ons bestaan. Kunst en cultuur oefenen onze hersenen in wat we nog niet weten en leren ons samenwerken. Kunst en cultuur leveren een belangrijke bijdrage aan de overleving van de menselijke soort¹. Daarom verdienen Kunst en Cultuur een belangrijke plaats in het onderwijs. Kunst en cultuur maken ons slimmer.

Kunst en Cultuur brengen welvaart

Mensen willen ergens wonen waar 'veel te doen is'. Gemeenten met veel kunst en cultuur winnen het van gemeenten waar minder te beleven valt². Mensen die huizen kopen hebben (veel) geld over voor een woonplaats met veel kunst en cultuur. Mensen die huizen huren doen dat het liefst in een wijk die niet alleen veilig, maar ook mooi en uitdagend is. De grauwheid van een flatwijk en de verveling van de vrije avond worden doorbroken door de beleving en inspiratie van een mooie film, het uitnodigende plein, de ontmoeting bij een voorstelling.

Bedrijven zijn daar waar hun medewerkers graag willen wonen. Daarom zijn Kunst en Cultuur belangrijk voor het vestigingsklimaat van een stad of regio. Bedrijven trainen hun medewerkers fris en nieuw tegen hun baan en bedrijf aan te kijken door middel van theater, muziek of het maken van een – gezamenlijk – kunstwerk. Kunst en cultuur brengen mensen 'out of the box' en dragen bij aan verandering en vernieuwing.

Kunst en Cultuur verbinden mensen met elkaar

Huizen, straten en pleinen met een monumentale allure, een indrukwekkende inrichting en aansprekend meubilair maken mensen trots op de eigen buurt en stad. Kunst en Cultuur geven vorm aan ons gezamenlijk verleden en verwoorden en verbeelden de waarden van onze democratische identiteit. Een popconcert, museum, koorvereniging of harmonie nodigen mensen uit naar buiten te gaan en elkaar op te zoeken in een zaal, een repetitielokaal of op een festivalterrein. In de wekelijkse 'bonte middag' op school, op de uitvoering van de harmonie en bij de voorstelling en het concert in theater of concertzaal bewonderen mensen elkaar en hun kunsthelden. In de beleving van de tentoonstelling en het applaus voor de artiest ervaren zij de gedeelde bewondering. Fietsend van voorstelling naar voorstelling delen de bezoekers van Oerol hun ervaringen. In het stadionconcert, in Dance Valley, maar ook in de

¹ Brian Boyd, *On the origin of stories*, New Zealand, 2007, noemt dit een 'Darwin machine van de tweede soort'.

² Gerard Marlet, *Muziek in de stad*, 2010

intieme voorronde van de Kunstbende gaan jongeren op in elkaar in plaats van met elkaar op de vuist. In de boekenclub of de bibliotheek delen we de mooie en spannende boeken die we gelezen hebben. Kunst en Cultuur verbinden mensen met elkaar.

Kunst en Cultuur zijn een publieke zaak: ontwikkeling en toegankelijkheid

Waar vroeger kerk en vorst het aan hun stand verplicht achtten voor meer te zorgen dan 'brood en spelen', zo dragen nu overheid en bedrijfsleven bij aan dat wat ons allemaal inspireert, troost, aan het denken zet, opwindt of verzoent: kunst en cultuur. Zonder overheid waren er veel minder monumentale binnensteden, prachtige pleinen en bibliotheken, kon slechts een enkeling 'op les', zouden de meeste musea, theaters, concertzalen, poppodia en festivals hun deuren moeten sluiten en werden er minder boeken geschreven en minder films gemaakt. Dankzij de steun van de overheid zijn onze steden vol leven en blijft onze buurt 'leefbaar'. Ook, of misschien wel juist, in barre tijden. Daarom zet de overheid Kunst en Cultuur in voor de stadsontwikkeling, vernieuwing en wijkopbouw.

Bijna alle kunst en cultuur wordt door de overheid financieel ondersteund. Soms een beetje, zoals bij boeken, de koorvereniging, de harmonie of de film, soms wat meer, zoals bij popmuziek, theaters en concertzalen, festivals, musea, bibliotheken en de kunsteducatie, soms voor een groot deel, zoals bij de ontwikkeling van nieuwe kunstvormen, grote monumenten en dure operaproducties. Maar altijd – veel of weinig – is die steun van de overheid cruciaal voor hun voortbestaan. Ook het bedrijfsleven draagt bij aan de ontwikkeling en presentatie van kunst en cultuur. Soms verbinden zij er hun naam aan, maar even vaak zijn het stille vennoten die een deel van hun winst bestemmen voor de beleving van kunst en cultuur.

Al die zelf beoefende liefhebbers (amateurs), alle kunstenaars en alle kunstinstellingen die door de overheid financieel worden gesteund zijn ook allemaal bezig dat wat zij doen en maken aan het publiek te tonen. De deuren open, de lichten aan, de looper uit, niemand houdt wat hij maakt voor zichzelf. In deze gemengde economie, op het snijvlak van overheid en markt, zorgen zij voor een rijk en breed gedragen kunstleven, want als geen ander weten zij dat het zonder publiek geen kunst is.

Kunst en Cultuur zijn van en voor iedereen

Kunst en Cultuur zijn van alle tijden en van alle volkeren. Ook nu. Meer dan de helft van de Nederlandse bevolking zingt, schildert, danst, speelt toneel, fotografeert of filmt, schrijft verhalen en gedichten. Meer dan 60% van de bevolking bezoekt tenminste 3 keer per jaar een voorstelling of concert, of gaat naar een museum of tentoonstelling. Bijna alle jongeren en een flink deel van de volwassenen bezoekt regelmatig een bibliotheek. 100% van de bevolking luistert of kijkt naar muziek, theater en film op radio, CD, internet. 80% leest verhalen en romans. Allemaal genieten we van mooie binnensteden en gaan er op vakantie. Een bedrijf dat een nationaal of internationaal congres organiseert doet dat niet op de hei, maar in een stad met een rijke geschiedenis en een even rijk cultureel aanbod. Hoezo elitair? Kunst en cultuur zijn van en voor iedereen.